

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku

LGD.410.005.01.2015
P/15/051

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05
lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/051 „Nadzór nad stanem technicznym i stanem bezpieczeństwa wodnych budowli piętrzących”
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Krystian Kułaga, doradca ekonomiczny, legitymacja służbowa nr 15961
Jednostka kontrolowana	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku, ul. Rogaczewskiego 9/19, 80-804 Gdańsk (dalej: „RZGW”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Halina Czarnecka, Dyrektor RZGW

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Dyrektor RZGW sprawował wystarczający nadzór nad funkcjonowaniem wodnych budowli piętrzących I i II klasy ważności, będących własnością Skarbu Państwa i pozostających w utrzymaniu RZGW (dalej: „budowle piętrzące”) w latach 2013-2014¹.

Przedsięwzięcia dotyczące utrzymania i poprawy bezpieczeństwa tych obiektów były uwzględniane w rocznych planach działalności. Pracownicy RZGW terminowo i rzetelnie przeprowadzali okresowe kontrole budowli piętrzących i informowali o ich wynikach inne organy i instytucje.

W RZGW podejmowano również działania mające na celu pozyskanie dodatkowych (niepochodzących z budżetu państwa) środków finansowych na utrzymanie i poprawę bezpieczeństwa budowli piętrzących. W ich wyniku, w latach objętych kontrolą, RZGW sfinansowało środkami z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: „NFOŚiGW”) i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku (dalej: „WFOŚiGW w Gdańsku”) wydatki w łącznej kwocie 7.956,0 tys. zł.

Zalecenia pokontrolne zawarte w protokołach kontroli okresowych przeprowadzonych przez pracowników RZGW oraz w ocenach państwowej służby do spraw bezpieczeństwa budowli piętrzących, tj. Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Ośrodek Technicznej Kontroli Zapór (dalej: „OTKZ”), dotyczących stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa tych obiektów, realizowane były przez RZGW na ogół terminowo i rzetelnie, za wyjątkiem pojedynczych zaleceń dotyczących śluzy Przegalina Północna oraz stopnia wodnego Kamienna Grodza w Gdańsku.

Stan techniczny 11 z 12 objętych badaniami budowli piętrzących był dobry lub zadowalający i niezagrażający bezpieczeństwu. W przypadku jednej budowli, której stan techniczny zagrażał bezpieczeństwu – jaz Farny w Bydgoszczy, Dyrektor RZGW podejmował działania w celu jego poprawy (w okresie objętym kontrolą obiekt był remontowany).

¹ Analizą objęto również działania wcześniejsze, które miały wpływ na realizację badanych zadań lub których efekty wystąpiły po 01.01.2013 r., a także skutki działań ujawnione do zakończenia kontroli.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Kontrole utrzymania wodnych budowli piętrzących klasy I i II stanowiących własność Skarbu Państwa

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2013-2014 w utrzymaniu RZGW pozostawały następujące budowle piętrzące:

a) klasy I:

- 1) śluza Przegalina Południowa w Gdańsku;
- 2) śluza Przegalina Północna w Gdańsku – wyłączona z eksploatacji;
- 3) stopień wodny Gdańska Głowa w Drewnicy (śluzę i wrota przeciwpowodziowe);
- 4) stopień wodny Biała Góra w Białej Górze (śluzę, jaz i wrota przeciwpowodziowe);

b) klasy II:

- 5) stopień wodny Kamienna Grodza w Gdańsku (jaz i wrota przeciwpowodziowe);
- 6) jaz Farny w Bydgoszczy²;
- 7) jaz Ulgowy w Bydgoszczy³;
- 8) śluza miejska nr 2 w Bydgoszczy⁴;
- 9) śluza Czersko Polskie w Bydgoszczy⁵;
- 10) jaz Czersko Polskie (walcowy) wraz z elektrownią wodną w Bydgoszczy⁶;
- 11) śluza Brdujście w Bydgoszczy⁷ – wyłączona z eksploatacji;
- 12) stopień wodny Myłof w Myłofie (zapora, dwa jazy i elektrownia wodna).

(dowód: akta kontroli str. 84-96)

1.2. Dyrektor RZGW przekazał Prezesowi Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (dalej: „Prezes KZGW”) plan działalności na 2013 r. w dniu 26.04.2013 r. (zatwierdzony przez Prezesa KZGW 10.06.2013 r.), a plan na 2014 r. w dniu 09.05.2014 r. (zatwierdzony 07.08.2014 r.).

Powyższe plany przesłano w odpowiedzi na pisma Prezesa KZGW (odpowiednio z: 02.04.2013 r. i 18.04.2014 r.), w terminach w nich określonych.

(dowód: akta kontroli str. 97-141)

1.3. W planach działalności na 2013 r. i na 2014 r. nie przewidziano kontroli utrzymania budowli piętrzących RZGW w regionie wodnym Dolnej Wisły (brak takiego obowiązku).

(dowód: akta kontroli str. 100-115, 122-139)

1.4. W RZGW sporządzono projekty planów kontroli gospodarowania wodami na rok 2013 i na rok 2014, które zostały zatwierdzone przez Prezesa KZGW odpowiednio w dniach 05.02.2013 r. i 16.01.2014 r. Plany te nie obejmowały kontroli utrzymania budowli piętrzących klasy I i II pozostających w utrzymaniu RZGW (nie było takiego wymogu).

Do projektu planu kontroli na rok 2013 Prezes KZGW wniósł jedną uwagę, która dotyczyła nieuwzględnienia w nim kontroli w zakresie przestrzegania warunków obowiązujących na wałach przeciwpowodziowych. W efekcie Dyrektor RZGW uzupełnił plan o taką kontrolę.

Do projektu planu kontroli na rok 2014 nie zgłoszono uwag.

(dowód: akta kontroli str. 142-162)

---

² Hydrowęzeł Bydgoszcz.

³ Jak wyżej.

⁴ Jak wyżej.

⁵ Hydrowęzeł Czersko Polskie.

⁶ Jak wyżej.

⁷ Jak wyżej.

1.5. W latach 2013-2014 pracownicy RZGW nie wykonywali kontroli gospodarowania wodami dotyczących utrzymania budowli piętrzących (art. 156 ust. 1 pkt 5 Prawa wodnego⁸) – pozostających w utrzymaniu RZGW.

Z wyjaśnień Zastępcy Dyrektora RZGW ds. zarządzania zasobami wodnymi⁹ wynikało, iż nie planowano i nie przeprowadzano kontroli powyższych budowli z następujących powodów:

- były prowadzone przez pracowników RZGW kontrole tych obiektów na podstawie art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego¹⁰;
- były prowadzone oceny stanu technicznego i bezpieczeństwa wykonywane przez OTKZ;
- pracownicy terenowi RZGW obsługujący ww. budowle na bieżąco obserwowali ich stan, w tym wykonywali pomiary stanów wód na górnym i dolnym stanowisku, prowadzili dziennik gospodarki wodnej, gdzie odnotowywane były przepływy przez stopień, utrzymywali sprawność urządzeń mechanicznych poprzez ich konserwację, usuwali drobne usterki i nieprawidłowości, sprawdzali na bieżąco stan otoczenia obiektów, w tym skarp.

(dowód: akta kontroli str. 3-83, 163-169)

Pracownicy RZGW przeprowadzili w badanym okresie 38 kontroli okresowych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego, budowli piętrzących. Liczba tych kontroli była wystarczająca, gdyż w każdym roku objęto nimi wszystkie budowle klasy I i II, przy czym budowle klasy I oraz stopień wodny Kamienna Grodza (klasa II) były kontrolowane czterokrotnie. Zakres kontroli dotyczył sprawdzenia stanu technicznego budowli piętrzących oraz wykonania ewentualnych zaleceń z poprzednich przeglądów. W uzasadnionych przypadkach formułowano zalecenia pokontrolne, które były przez RZGW realizowane (szczegółowy opis tych ustaleń w pkt 2.7 i 3.1 wystąpienia pokontrolnego).

Informacje o planowanych na kwiecień i październik 2013 r. oraz kwiecień 2014 r. kontrolach zostały przekazane: Prezesowi KZGW i OTKZ, a ponadto właściwym miejscowo centrom zarządzania kryzysowego wojewodów i wojewódzkim inspektorom nadzoru budowlanego. Ponadto jedną z tych informacji przekazano Zarządowi Melioracji i Urządzeń Wodnych w Olsztynie – Rejonowy Oddział w Ostródzie, a dwie – właścicielowi elektrowni wodnej. Informacji o planowanych na październik 2014 r. kontrolach budowli piętrzących klasy I oraz stopnia wodnego Kamienna Grodza nie przekazano innym organom i instytucjom, ponieważ – jak oświadczyła Kierownik Wydziału Utrzymania Wód i Urządzeń Wodnych RZGW – były to już drugie (dodatkowe) kontrole tych obiektów w 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 170-288)

1.6. Kontroli stanu technicznego budowli piętrzących dokonywało dwóch pracowników jednostek terenowych RZGW – kierowników Zarządów: Zlewni Żuław i Rzek Przymorza Wschodniego z siedzibą w Tczewie oraz Zlewni Wisły Kujawskiej z siedzibą w Toruniu. Posiadali oni, zgodnie z art. 62 ust. 4 Prawa budowlanego, wymagane uprawnienia budowlane (do wykonywania samodzielnej funkcji kierownika budowy i robót) w specjalności konstrukcyjno-inżynierskiej w zakresie budowli hydrotechnicznych.

Przy wykonywaniu przez powyższych pracowników RZGW kontroli stanu technicznego budowli piętrzących byli obecni inni pracownicy RZGW (przede wszystkim z Wydziałów: Utrzymania Wód i Urządzeń Wodnych, Przygotowania

⁸ Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r., poz. 469).

⁹ Nadzorującego realizację zadań m.in. w zakresie kontroli gospodarowania wodami.

¹⁰ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 ze zm.).

i Realizacji Inwestycji, Planowania, Gospodarowania Wodami i Ochrony Wód oraz z właściwych miejscowo ww. zarządów zlewni i nadzorów wodnych), a ponadto przedstawiciele: OTKZ (27 kontroli), Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie Delegatura w Elblągu, dalej: „Urząd Wojewódzki w Olsztynie”, i właściciela elektrowni wodnej (dwie kontrole).

Kserokopie protokołów kontroli – z wyjątkiem protokołów z 22.10.2014 r. dotyczących śluz Przegalina Południowa i Północna oraz stopni wodnych: Gdańska Głowa, Biała Góra i Kamienna Grodza – przesłano w dniach: 22.05.2013 r., 15.11.2013 r. i 27.05.2014 r. Prezesowi KZGW i OTKZ. Z oświadczenia Kierownika Wydziału Utrzymania Wód i Urzędzeń Wodnych RZGW wynikało m.in., że nieprzekazanie tym podmiotom kopii protokołów z 22.10.2014 r. wynikało z faktu, iż były to już drugie (dodatkowe) kontrole ww. obiektów w 2014 r.

Ponadto kserokopie protokołów kontroli z kwietnia 2013 r. przekazano (w dniu 22.05.2013 r.) – według właściwości miejscowej – Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewodów: Kujawsko-Pomorskiego, Pomorskiego i Warmińsko-Mazurskiego oraz Wojewódzkim Inspektorom Nadzoru Budowlanego w Bydgoszczy, Gdańsku i Olsztynie i właścicielowi elektrowni wodnej, a z kwietnia 2014 r. (w dniu 27.05.2014 r.) – Urzędowi Wojewódzkiemu w Olsztynie oraz właścicielowi elektrowni wodnej.

(dowód: akta kontroli str. 170-277, 289-294)

1.7. Organy kontroli, organy obrony cywilnej oraz organizacje społeczne nie współdziałały na podstawie art. 161 Prawa wodnego z pracownikami RZGW w wykonywaniu w latach 2013-2014 kontroli budowli piętrzących.

W 27 (z 38, tj. 71%) okresowych kontrolach stanu technicznego uczestniczył przedstawiciel OTKZ, a w dwóch (5%) przedstawiciele Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie i właściciela elektrowni wodnej.

(dowód: akta kontroli str. 171-277, 295-298)

1.8. Prezes KZGW nie polecał (na podstawie art. 90 ust. 1 pkt 5 Prawa wodnego) Dyrektorowi RZGW przeprowadzenia w latach 2013-2014 doraźnych kontroli utrzymania budowli piętrzących.

W latach objętych badaniem Dyrektor RZGW nie zlecał osobom trzecim przeprowadzenia kontroli stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa budowli piętrzących.

(dowód: akta kontroli str. 295-298)

1.9. Dyrektor RZGW nie był informowany przez organy nadzoru budowlanego o planach przeprowadzenia w latach 2013-2014 kontroli budowli piętrzących, a ponadto nie uzgadniał zakresu i nie wnioskował o przeprowadzenie takich kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 295-298)

1.10. Po przekazaniu w dniu 31.03.2014 r. przez Dyrektora RZGW informacji o zagrożeniu bezpieczeństwa nabrzeża i nasypu na lewym brzegu rzeki Brdy w obrębie przyczółka jazu Farnego w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego w Bydgoszczy (dalej: „WINB w Bydgoszczy”) przeprowadził 09.04.2014 r. oględziny tego obiektu. W wyniku stwierdzenia, że jaz był w nieodpowiednim stanie technicznym i zagrażał życiu i zdrowiu ludzi oraz bezpieczeństwu mienia ww. organ nakazał RZGW w drodze decyzji z 16.04.2014 r. (art. 66 ust. 1 Prawa budowlanego) usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w trybie natychmiastowym (szczegółowy opis tych ustaleń w pkt 3.3 wystąpienia pokontrolnego).

Organy nadzoru budowlanego w latach 2013-2014 nie przeprowadzały innych czynności, w tym kontroli budowy piętrzących.

(dowód: akta kontroli str. 295-311, 314-315)

1.11. Dyrektor RZGW nie był informowany przez OTKZ o planach przeprowadzenia przez tę służbę kontroli budowy piętrzących. Nie uzgadniał również zakresu tych planów i nie wnioskował o przeprowadzenie przez OTKZ kontroli.

Dyrektor RZGW opiniował natomiast częstotliwość i zakres ocen stanu technicznego i bezpieczeństwa budowy piętrzących wykonywanych w ramach umowy zawartej przez Prezesa KZGW z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej¹¹.

(dowód: akta kontroli str. 295-301, 316-470)

1.12. W badanym okresie OTKZ dokonał ocen stanu technicznego i bezpieczeństwa budowy piętrzących z wyjątkiem wyłączonej z eksploatacji śluzy Brdujście w Bydgoszczy. Kierownik Wydziału Utrzymania Wód i Urządzeń Wodnych RZGW oświadczyła, że ostatnia ocena OTKZ ww. obiektu została wydana w 2012 r., a planowanej na 2014 r. oceny nie wykonano ze względu na trwający w tym okresie jej remont.

(dowód: akta kontroli str. 310-313, 316-471)

1.13. Kontroli okresowych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego (co najmniej raz na pięć lat), nie przeprowadzano w badanym okresie, gdyż budowle piętrzące były nimi objęte we wrześniu i październiku 2010 r.

(dowód: akta kontroli str. 84-85, 472)

1.14. Wykonywanie kontroli utrzymania budowy piętrzących nie było przedmiotem audytu wewnętrznego w RZGW.

(dowód: akta kontroli str. 295-298, 862-864)

W działalności RZGW w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹² wykonywanie kontroli dotyczących budowy piętrzących klasy I i II oraz innych działań opisanych w powyższym obszarze.

2. Informowanie o wynikach kontroli

Opis stanu faktycznego

2.1. Dyrektor RZGW w latach objętych kontrolą otrzymał z OTKZ oceny stanu technicznego i bezpieczeństwa budowy piętrzących wymienionych w pkt 1.1 wystąpienia pokontrolnego¹³, z wyjątkiem śluzy Brdujście nieobjętej taką oceną. Ponadto w tym okresie otrzymał z WINB w Bydgoszczy protokół oględzin obiektu budowlanego (jazu Farnego) z 09.04.2014 r., a następnie decyzję administracyjną wymienioną w pkt 1.11 wystąpienia.

Powyższe informacje zostały wykorzystane przede wszystkim przy opracowaniu dokumentacji projektowych (śluzы Przegalina Południowa i Północna, jaz Farny oraz śluza miejska nr 2 w Bydgoszczy) i planowaniu kolejnych zadań – robót utrzymaniowych.

(dowód: akta kontroli str. 302-307, 310-313, 316-471, 473)

¹¹ Umowa nr BAP 216/38/2013 (8036/U/OTKZ/2013) z 07.05.2013 r. na wykonanie ocen stanu technicznego i bezpieczeństwa obiektów hydrotechnicznych będących własnością Skarbu Państwa i administrowanych przez Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej – jednostki podległe Prezesowi Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

¹² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny cząstkowej według tej skali nie dawałoby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową.

¹³ Oceny: z listopada 2013 r. – dotyczące jazu Farny, jazu Ulgowego i śluzy miejskiej nr 2 w Bydgoszczy oraz śluzy i jazu Czersko Polskie (walcowego) wraz z elektrownią wodną, z grudnia 2013 r. – dotyczące stopni wodnych: Gdańska Głowa, Biała Góra oraz Myłof i z listopada 2014 r. – dotyczące śluz Przegalina Południowa i Północna oraz stopnia wodnego Kamienna Grodza.

2.2. Dyrektor RZGW przedłożył Prezesowi KZGW:

- sprawozdania z działalności RZGW: za rok 2014¹⁴ w dniu 27.03.2015 r.¹⁵, tj. w terminie określonym w art. 94 Prawa wodnego (do 31 marca), natomiast za rok 2013 – w wersji elektronicznej w dniu 01.04.2014 r., a w wersji papierowej w dniu 02.04.2014 r.¹⁶. Dyrektor RZGW wyjaśniła m.in., że sprawozdanie za rok 2013 w wersji papierowej złożyła osobiście, gdyż na dzień 02.04.2014 r. zaplanowane było spotkanie służbowe w Warszawie z Prezesem KZGW;
- kserokopie protokołów okresowych kontroli budowli piętrzących (z wyjątkiem protokołów kontroli z 22.10.2014 r.¹⁷, których nie przekazano, gdyż – jak oświadczyła Kierownik Wydziału Utrzymania Wód i Urządzeń Wodnych RZGW – była to już druga, dodatkowa kontrola w tym roku) w dniach: 22.05.2013 r., 15.11.2013 r. i 27.05.2014 r.

Sprawozdanie za rok 2013 zatwierdzono 03.06.2014 r. Natomiast do 03.06.2015 r. nie wpłynęła do RZGW informacja o zatwierdzeniu przez Prezesa KZGW sprawozdania za 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 288, 292-294, 474-746)

2.3. W sprawozdaniach z działalności RZGW zamieszczono następujące informacje o stanie technicznym i stanie bezpieczeństwa budowli piętrzących:

- w sprawozdaniu za rok 2013, że przeglądy wykazały, iż m.in. budowle piętrzące znajdowały się generalnie w zadowalającym lub dobrym stanie technicznym, za wyjątkiem przejętej w 2003 r. z Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu śluzy Brdyujście, wyłączonej z eksploatacji (od grudnia 2013 r. trwa remont polegający na jej trwałym zabezpieczeniu). Ponadto wskazano, że generalnego remontu wymagają także śluza miejska nr 2 oraz jaz Farny w Bydgoszczy (w tym czasie trwało uzyskiwanie decyzji administracyjnych na przebudowę tych obiektów¹⁸);
- w sprawozdaniu za rok 2014, że przeglądy wykazały, iż m.in. budowle piętrzące były generalnie w zadowalającym lub dobrym stanie technicznym. W 2014 r. zakończono roboty zabezpieczające śluzę Brdyujście przed katastrofą budowlaną, rozpoczęto przebudowę śluzy miejskiej nr 2 w Bydgoszczy oraz rozstrzygnięto przetarg na przebudowę jazu Farnego.

Informacje o stanie technicznym i bezpieczeństwa budowli piętrzących – zamieszczone w protokołach okresowych kontroli – opisano w pkt 2.7 wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 481-610, 617-745, 930-937, 1089-1094)

2.4. Prezes KZGW nie zgłaszał uwag i nie zwracał się o uzupełnienie lub wyjaśnienie informacji zawartych w sprawozdaniach z działalności RZGW oraz protokołach okresowych kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 747-751, 772-775)

2.5. Sprawozdania z działalności RZGW za lata 2013 i 2014 zostały wysłane – odpowiednio w dniach 01.04.2014 r. i 27.03.2015 r. – Wojewodom: Kujawsko-Pomorskiemu, Pomorskiemu i Warmińsko-Mazurskiemu.

Przekazanie innym organom i instytucjom kserokopii protokołów okresowych kontroli budowli piętrzących opisano w pkt 1.6 wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 747-751)

¹⁴ Wersja papierowa.

¹⁵ Jako datę opracowania sprawozdania określono „marzec 2015”.

¹⁶ Jako datę opracowania sprawozdania określono „marzec 2013”.

¹⁷ Śluz Przegalina Południowa i Północna oraz stopni wodnych: Gdańska Głowa, Biała Góra i Kamienna Grodza.

¹⁸ Śluza miejska nr 2: wniosek o pozwolenie na budowę złożono w maju 2014 r., a decyzję otrzymano w lipcu 2014 r.; jaz Farny: pierwszy wniosek o pozwolenie na budowę złożono w sierpniu 2013 r., a decyzję uzyskano w kwietniu 2014 r.

2.6. W okresie objętym kontrolą Dyrektor RZGW nie sporządzał odrębnego komunikatu w sprawie stanu technicznego i bezpieczeństwa budowli piętrzących.

Zastępca Dyrektora RZGW ds. Technicznych i Inwestycji¹⁹ wyjaśnił, że w tych latach nie wystąpiły okoliczności wymagające sporządzenia takiego komunikatu.

(dowód: akta kontroli str. 3-83, 747-771)

2.7. W wyniku przeprowadzonych przez pracowników RZGW kontroli okresowych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego, budowli piętrzących oceniono, że ich stan techniczny w 2014 r. był następujący:

a) klasy I:

- 1) śluzy Przegalina Południowa: dobry, przy czym na wrotach dolnych były widoczne ogniska korozji;
- 2) śluzy Przegalina Północna: obiekt wyłączony z eksploatacji (brak uwag), nie zagrażał bezpieczeństwu;
- 3) stopnia wodnego Gdańska Głowa: śluzy – dobry, przy czym stwierdzono awarię zamknięcia kanału obiegowego przy wysokim stanie wody, wrót przeciwpowodziowych – dobry;
- 4) stopnia wodnego Biała Góra: śluzy i jazu – dobry, przy czym na śluzie stwierdzono przecieki na uszczelnieniu pionowym środkowym wrót małych górnych i dolnych, a na jazu – uszkodzenie mechanizmów napędowych siłownika na zasuwie nr 5 od strony Wisły²⁰ i brak możliwości regulacji na zasuwie nr 2 od strony Nogatu i wrót przeciwpowodziowych;

b) klasy II:

- 5) stopnia wodnego Kamienna Grodza: jazu i wrót przeciwpowodziowych – dobry;
- 6) jazu Farny:
  - stanowiska górnego: niedostateczny (stan umocnień brzegowych uległ znacznemu, dalszemu pogorszeniu, szczególnie na brzegu lewym, który stwarzał realne zagrożenie wystąpienia katastrofy budowlanej);
  - korpusu: dostateczny (postępowała dalsza korozja betonów filara i przyczółków odsłaniając zbrojenie, zwiększała się ilość spękań betonów);
  - zamknięć: dostateczny, przy czym zamknięcie prawe sporadycznie klinowało się podczas manewrowania;
  - stanowiska dolnego: dostateczny (postępowała korozja betonów na obu brzegach);
- 7) jazu Ulgowego: stanowiska górnego – dostateczny, przy czym pogorszył się stan skrzydełek przy przyczółkach, w pozostałym zakresie stan techniczny jazu oceniono jako dobry;
- 8) śluzy miejskiej nr 2 w Bydgoszczy:
  - awanportu górnego: dostateczny (postępująca korozja betonu oczepu na brzegu lewym);
  - głowy górnej: dostateczny (bez uwag);
  - wrót górnych: dostateczny, przy czym stwierdzono zły stan drewnianego uszczelnienia wrót;
  - komory śluzy: dostateczny, przy miejscowych ubytkach cegły licowej i licznych przeciekach na obu ścianach;
  - głowy dolnej: dostateczny (nie stwierdzono zwiększenia wysiąków);
  - wrót dolnych: dostateczny, przy czym stan drewnianych uszczelnień wrót uległ pogorszeniu;

¹⁹ Nadzorujący realizację zadań m.in. w zakresie zagadnień dotyczących utrzymania wód i urządzeń wodnych, przygotowania i realizacji inwestycji oraz działań zarządów zlewni.

²⁰ Protokół kontroli z 28.04.2014 r.

- awanportu dolnego: dostateczny, przesiąki wody na murze oporowym na brzegu lewym nie uległy pogorszeniu, widoczne odchylenie od pionu, postępująca dalsza degradacja okładziny ceglanej;
w konkluzji protokołu kontroli ww. śluzy stwierdzono, iż dopuszcza się ją do dalszej eksploatacji;
- 9) śluzy Czersko Polskie: awanportu dolnego – dostateczny, przy czym postępować osuwisko skarpy lewego brzegu, stwierdzono osuwisko na brzegu prawym. Stateczność skarpy lewej była zagrożona. W pozostałym zakresie stan techniczny śluzy – dobry;
- 10) jazu Czersko Polskie (walcowy) wraz z elektrownią wodną: dobry, z wyjątkiem zamknięć elektrowni ocenionych jako dostateczne;
- 11) śluzy Brdyujście: obiekt wyłączony z eksploatacji, w trakcie remontu;
- 12) stopnia wodnego Mylof: jazu głównego – w stanowisku górnym stwierdzono postępującą korozję betonu na krawędziach dylatacyjnych filaru, w korpusie stwierdzono zwiększenie ilości ubytków betonu i spękań na progach i stopniach na płytach wypadowych progów, jazu na Wielkim Kanale Brdy (dalej: „jaz WKB”) – w stanowiskach górnym i dolnym stwierdzono postępujące ubytki betonów, elektrowni wodnej – dobry, przy czym na podstawie przeprowadzonych pomiarów drgań obu turbozespołów zalecono przeprowadzenie przeglądu wraz z remontem.

W wyniku kontroli powyższych obiektów (eksploatowanych) dopuszczono je do dalszej eksploatacji, z wyjątkiem jazu Farnego, który dopuszczono warunkowo do eksploatacji (z uwagi na zagrożenie katastrofą budowlaną konieczne było przeprowadzenie w trybie pilnym remontu tego jazu w zakresie ubezpieczeń brzegu lewego stanowiska górnego).

(dowód: akta kontroli str. 171-277, 870, 1108-1112)

2.8. W ocenach OTKZ z lat 2013 i 2014 stan techniczny i stan bezpieczeństwa budowli piętrzących był następujący:

- a) klasy I, tj. śluz Przegalina Południowa i Północna oraz stopni wodnych Gdańska Głowa i Biała Góra – dobry i niezagrażający;
- b) klasy II: dobry i niezagrażający (jaz Ulgowy, śluza Czersko Polskie, jaz Czersko Polskie wraz z elektrownią wodną oraz stopień wodny Kamienna Grodza – z wyjątkiem budowli w awanporcie górnym) oraz zadowolający (dostateczny) i niezagrażający (śluz miejska nr 2 w Bydgoszczy, stopień wodny Mylof i jaz Farny – z wyjątkiem muru oporowego (oczepu) nabrzeża przed lewym przyczółkiem tego jazu i nasypu za tym nabrzeżem, których bezpieczeństwo mogło być zagrożone).

W latach 2013-2014 nie wykonano oceny śluzy Brdyujście, wyłączonej z eksploatacji.

(dowód: akta kontroli str. 312-313, 316-471)

Ponadto w ocenie WINB w Bydgoszczy, wynikającej z uzasadnienia decyzji z 16.04.2014 r., nakazującej wykonanie w trybie natychmiastowym robót budowlanych na jazie Farny, odcinek muru oporowego ubezpieczenia linii brzegowej długości około 31 m, zlokalizowany na lewym brzegu rzeki, przylegający do górnego stanowiska tego jazu znajdował się w nieodpowiednim stanie technicznym. Według tego organu niewykonanie w trybie pilnym prac mogło spowodować osunięcie ubezpieczenia linii brzegowej, a tym samym przyczynić się do uszkodzenia lub katastrofy sąsiadujących obiektów hydrotechnicznych jazu oraz przyległej elektrowni wodnej.

(dowód: akta kontroli str. 302-305)

2.9. Informacje o stanie technicznym i bezpieczeństwie budowli piętrzących, według wyjaśnień Zastępcy Dyrektora RZGW ds. Technicznych i Inwestycji, były w latach

2013-2014 przedmiotem posiedzeń pracowników RZGW. W ich wyniku przykładowo sporządzono plan robót, który uwzględniał aktualny stan urządzeń wodnych i remontów. Ponadto wyjaśnił, że zagadnienia dotyczące utrzymania w należytym stanie, w tym bezpieczeństwa budowli piętrzących, wniosków wynikających z okresowych kontroli i ocen stanu technicznego oraz zabezpieczenia środków finansowych na realizację tych zadań były przedmiotem spotkań pracowników RZGW i KZGW.

Zastępca Dyrektora RZGW ds. Technicznych i Inwestycji wyjaśnił również, iż w wyniku m.in. powyższych narad, na działania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa budowli piętrzących RZGW otrzymał z NFOŚiGW w ramach programu „Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych” środki, które przeznaczono na remonty śluzy Brdujście oraz śluzy miejskiej nr 2 i jazu Farnego w Bydgoszczy. Przy dofinansowaniu z WFOŚiGW w Gdańsku realizowany był remont stopnia wodnego Mylof, a ponadto opracowywana była dokumentacja projektowa dotycząca remontu i przebudowy śluz Przegalina, które planowano zrealizować przy dofinansowaniu z budżetu Unii Europejskiej.

W latach 2013-2014 RZGW otrzymał od ww. instytucji kwoty dofinansowania:

- z NFOŚiGW: 7.201,3 tys. zł na śluzę Brdujście i 556,0 tys. zł na śluzę miejską nr 2 w Bydgoszczy;
- z WFOŚiGW w Gdańsku: 198,7 tys. zł na stopień wodny Mylof.
(dowód: akta kontroli str. 747-751, 871-901, 1055-1118)

2.10. Z wyjaśnień Zastępcy Dyrektora RZGW ds. Technicznych i Inwestycji w sprawie, jakie inne skutki odniosły w latach 2013-2014 informacje i sprawozdania RZGW o stanie technicznym i stanie bezpieczeństwa budowli piętrzących, wynikało że finansowanie zadań związanych z utrzymaniem tych obiektów uległo poprawie w stosunku do lat poprzednich, zarówno dzięki ww. programowi NFOŚiGW, którego beneficjentami były regionalne zarządy gospodarki wodnej, jak i otrzymanym środkom z rezerwy celowej na utrzymanie majątku. Ponadto wyjaśnił, iż obiekty I i II klasy wymagające remontu miały zapewnione finansowanie i realizację z wyjątkiem śluz Przegalina, co było przedmiotem procedowania w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, dalej: „POIŚ”, (priorytet dotyczący dostosowania do zmian klimatu) oraz zabezpieczenia skarp awanportu dolnego śluzy Czersko Polskie, co było przedmiotem procedowania w ramach ww. programu (priorytet dotyczący transportu) i przedmiotem wniosku do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu (dalej: „WFOŚiGW w Toruniu”).

(dowód: akta kontroli str. 747-751, 902-918, 1051-1055)

W działalności RZGW w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność RZGW w powyższym obszarze.

3. Postępowanie pokontrolne i kontrole sprawdzające

3.1. W wyniku przeprowadzenia w latach 2013-2014 przez pracowników RZGW kontroli okresowych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego, budowli piętrzących sformułowano następujące zalecenia pokontrolne:

a) klasy I:

- 1) śluza Przegalina Południowa: w ciągu pięciu lat zabezpieczyć ogniska korozji na wrotach dolnych;
- 2) stopień wodny Gdańska Głowa: do końca 2014 r. rozpocząć remont zamknięcia kanału obiegowego;
- 3) stopień wodny Biała Góra:
  - prowadzić dalsze obserwacje przecieków wrót małych (górných i dolnych) śluzy;
  - w ciągu pięciu lat wykonać remont ww. wrót;
  - w jak najszybszym czasie usunąć w jazie uszkodzenie mechanizmów napędowych siłownika na zasuwie nr 5 od strony Wisły i brak możliwości regulacji na zasuwie nr 2 od strony Nogatu;

b) klasy II:

- 4) jaz Farny:
  - w trybie pilnym przeprowadzić remont ubezpieczeń brzegu lewego stanowiska górnego;
  - podjąć inne prace remontowe w celu powstrzymania dalszej degradacji obiektu;
- 5) śluza Czersko Polskie: wykonać dokumentację techniczną i podjąć działania polegające na zabezpieczeniu skarp awanportu dolnego;
- 6) jaz Czersko Polskie (walcowy) wraz z elektrownią wodną: obserwować stężenia walca;
- 7) stopień wodny Mylof:
  - przeprowadzić przegląd turbozespołów elektrowni wodnej wraz z remontem;
  - opracować dokumentację i wykonać dodatkowe piezometry na skarpie odpowietrznej zapory;
  - w ciągu pięciu lat wykonać remont stanowisk górnego i dolnego jazu WKB;
  - prowadzić obserwacje stanowiska górnego i korpusu jazu głównego (ubytki betonu).

Po kontrolach stopnia wodnego Kamienna Grodza, jazu Ulgowego (remont skrzydełek przyczółków wykonał w 2014 r. administrator mostu, tj. Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej w Bydgoszczy, który przebiega nad jazem) i śluzy miejskiej nr 2 w Bydgoszczy (remontowanej w 2014 r.) oraz wyłączonych z eksploatacji śluz Przegalina Północna i Brdyujście nie wydano zaleceń pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli str. 171-277, 776-777, 786-799, 802-815, 1088-1096)

Do 21.05.2015 r. nie wykonano niektórych z powyższych zaleceń, które dotyczyły:

- śluzy Przegalina Południowa, gdyż nie upłynął termin ich wykonania – do 2018 r.²¹ (w trakcie opracowywania była dokumentacja projektowa na przebudowę m.in. tego obiektu);
- stopnia wodnego Biała Góra – w zakresie remontu wrót małych (górných i dolnych) śluzy, ponieważ nie upłynął termin wykonania tych prac – do 2018 r.²²;

²¹ Według protokołów kontroli nr 2/2013 z 15.04.2013 r. i nr 26/2013 z 22.10.2013 r.

²² Według protokołów kontroli nr 6/2013 z 16.04.2013 r. i nr 24/2013 z 22.10.2013 r.

- jazu Farny: rozpoczęto, ale nie zakończono remontu jazu, w tym remontu ubezpieczeń brzegu lewego stanowiska górnego (szczegółowy opis tych ustaleń w pkt 3.3 i 4.3 wystąpienia pokontrolnego);
- stopnia wodnego Mylof – w zakresie remontu jazu WKB, gdyż nie upłynął termin jego przeprowadzenia – do 2018 r.²³ oraz w zakresie wykonania dodatkowych piezometrów na skarpie odpowietrznej zapory, gdyż w sierpniu 2014 r. opracowano projekt ich założenia, a wykonanie ujęto w planie robót na 2015 r.

Pozostałe wyżej opisane zalecenia RZGW wykonał w sposób pełny i terminowy. W ich wyniku przede wszystkim uruchomiono drugi kanał obiegowy (prawy) na służbie stopnia wodnego Gdańska Głowa, co skróciło czas potrzebny na śluzowania, uzyskano możliwość sterowania dopływem wody z Wisły do Nogatu i całkowitego odcięcia dopływu wody do Nogatu na jazie stopnia wodnego Biała Góra, wykonano dokumentację techniczną zabezpieczenia skarp awanportu dolnego śluzy Czersko Polskie niezbędną do wystąpienia o dodatkowe środki finansowe z budżetu Unii Europejskiej (w 2014 r.) i z WFOŚiGW w Toruniu (w 2015 r.), zapewniono bieżące informacje o stanie zamknięcia jazu walcowego Czersko Polskie i uzyskano poprawę pracy turbozespołów elektrowni wodnej na stopniu Mylof.

W celu wykonania zaleceń, RZGW poniósł wydatki w łącznej wysokości 768,1 tys. zł, które sfinansowano ze środków budżet państwa.
(dowód: akta kontroli str. 171-277, 776-777, 786-798, 802-815, 897-901, 1051-1054)

3.2. W wydanych w latach 2013-2014 ocenach OTKZ stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa budowli piętrzących zawarto następujące zalecenia:

a) klasy I:

1) śluza Przegalina Południowa:

- kontynuować pomiary kontrolne, a przed kolejnym pomiarem okresowym zastabilizować nowy szczelinomierz w miejsce uszkodzonego nr 101;
- naprawić uszkodzenia parapetu żelbetowego ściany komory;
- oczyścić ubezpieczenia betonowe skarp w awanportach z porastającej roślinności;

2) śluza Przegalina Północna (wyłączona z eksploatacji):

- wykonać remont powłoki antykorozyjnej wrót śluzy oraz zasklepić pęknięcia w parapecie ściany prawej komory;
- zabezpieczyć przed dewastacją piezometr na obwałowaniu (wykonać zamykaną pokrywę);
- zainstalować dodatkowych 12 reperów kontrolowanych na koronie ściany komory oraz odtworzyć dwa repery ziemne na obwałowaniu;
- prowadzić bieżącą wizualną kontrolę obiektu oraz okresowe kontrolne pomiary geodezyjne i poziomu wody w piezometrze na obwałowaniu;
- w „perspektywistycznych” planach RZGW ująć postulowane w ocenie z 1999 r. odwodnienie śluzy oraz naprawę uszkodzeń w części podwodnej konstrukcji;

3) stopień wodny Gdańska Głowa:

- założyć szczelinomierz na rysie w lewej ścianie przyczółka wrót przeciwpowodziowych;
- zakończyć remont mechanizmu ruchu zamknięcia wlotu do prawego kanału obiegowego;
- kontrolne pomiary geodezyjne przemieszczeń pionowych oraz przemieszczeń względnych wykonywać raz do roku, pomiary sondażowe

²³ Według protokołu kontroli nr 16/2013 z 19.04.2013 r.

w awanportach – zgodnie z zapisami w instrukcji eksploatacji obiektu, pomiary poziomu wód gruntowych w piezometrach – co dwa tygodnie, a w okresie występowania na Wiśle powodziowych stanów wody – częściej;

4) stopień wodny Biała Góra:

- kontynuować okresowe pomiary geodezyjne z częstotliwością jednej serii pomiarowej rocznie;
- kontynuować z dotychczasową częstotliwością pomiary piezometryczne, a podczas dłuższych okresów trwania wysokich stanów wody w Wiśle – zwiększyć ich częstotliwość do jednego tygodnia;
- oznakować (ponumerować) w terenie piezometry;
- założyć szczelinomierz na pęknięciu w południowej ścianie głowy górnej;
- postuluje się wykonanie modernizacji (elektryfikacji) mechanizmów ruchu wrót śluzy;

b) klasy II:

5) stopień wodny Kamienna Grodza:

- w ramach bieżących prac eksploatacyjnych usuwać roślinność zakorzeniającą się na wieżyczkach awanportu górnego oraz konstrukcjach ścian śluzy, kanału i filara działowego;
- uzupełnić ubytek ciosów kamiennych na ścianie kanału młyńskiego oraz ubytki okładziny filara po stronie wody górnej;
- możliwie szybko wyremontować zdewastowany murek odgradzający dostęp na koronę filara;
- przed kolejnymi kontrolnymi pomiarami geodezyjnymi zastabilizować dodatkowe trzy repery odniesienia;
- z uwagi na znaczne wartości zabytkowe budowli awanportu górnego wskazane jest wykonanie ich rewitalizacji;

6) jaz Farny:

- z uwagi na zły stan techniczny przystąpić do jak najszybszego remontu jazu;
- podczas manewrowania zamknięciami dążyć do równomiernego przepuszczania wody przez progi jazu, co zminimalizuje niekorzystne obciążenia konstrukcji;
- kontynuować coroczne wyznaczanie przemieszczeń konstrukcji jazu;
- kontynuować comiesięczne odczyty wyników pomiarów kontrolnych poziomów wody w piezometrach;
- kontynuować coroczne odczyty wyników pomiarów sondowań dna stanowisk górnego i dolnego jazu;

7) jaz Ulgowy:

- pilnie naprawić górne skrzydełka przyczołków;
- manewrowanie zasuwami prowadzić tak, aby przepuszczanie wody przez próg jazu odbywało się równomiernie;
- odnowić część powłok antykorozyjnych stalowych elementów jazu;
- zlikwidować wybój (przegłębienia) znajdujące się w przekrojach PV i P VI na stanowisku górnym, bezpośrednio nad jazem;
- kontynuować coroczne wyznaczanie przemieszczeń konstrukcji jazu;
- kontynuować comiesięczne odczyty wyników pomiarów kontrolnych poziomów wody w piezometrach;
- kontynuować coroczne odczyty wyników pomiarów sondowań dna stanowisk górnego i dolnego jazu;

8) śluza miejska nr 2 w Bydgoszczy:

- naprawić system odpowietrzania kanałów obiegowych;

- na bieżąco usuwać ogniska korozji elementów stalowych i drewnianych;
  - kontynuować coroczne wyznaczanie przemieszczeń konstrukcji śluzy;
  - kontynuować comiesięczne odczyty wyników pomiarów kontrolnych poziomów wody w piezometrach;
  - kontynuować coroczne odczyty wyników pomiarów sondowań dna awanportów górnego i dolnego;
  - na bieżąco obserwować zmiany stanu technicznego umocnienia biegnącego wzdłuż śluzy od strony tzw. Brdy Młyńskiej;
  - na bieżąco monitorować prace remontowo-budowlane związane z odtworzeniem tzw. śluzy trapezowej, odbywające się w bezpośrednim sąsiedztwie obiektu;
- 9) śluza Czersko Polskie:
- podjąć prace polegające na skutecznym zabezpieczeniu i wdrożyć postępowanie naprawcze dla skarpy lewej awanportu dolnego;
  - naprawić uszkodzenia powierzchni betonów i ich warstw ochronnych oraz uszczelnić pęknięcia, zarysowania i miejsca wycieków;
  - wymienić materiał uszczelniający na dylatacjach, szczególnie na murach oporowych wody dolnej;
  - kontynuować pomiary przemieszczeń pionowych śluzy z częstotliwością raz na dwa lata, w porównywalnych warunkach (okres, temperatura);
  - kontynuować pomiary rozwarcia szczelinomierzy, z częstotliwością raz w miesiącu;
  - kontynuować odczyty wyników pomiarów kontrolnych poziomów wody w piezometrach z częstotliwością dwóch pomiarów w miesiącu, a w okresie wezbrań Wisły raz w tygodniu;
  - kontynuować coroczne odczyty wyników pomiarów sondowań dna awanportów górnego i dolnego;
- 10) jaz Czersko Polskie (walcowy) wraz z elektrownią wodną:
- wzmocnić sieć reperów odniesienia poprzez stabilizację czterech nowych (wierconych) reperów odniesienia (po dwa na terenie po obu stronach obiektu);
  - na bieżąco naprawiać i odnawiać nadmiernie zużyte (złuszczone lub z ubytkami) antykorozyjne powłoki malarskie na stalowych elementach zamknięć oraz na barierkach roboczych pomostów jazu;
  - kontynuować coroczne wyznaczanie przemieszczeń konstrukcji jazu;
  - kontynuować comiesięczne odczyty wyników pomiarów kontrolnych poziomów wody w piezometrach;
  - kontynuować coroczne odczyty wyników pomiarów sondowań dna stanowisk górnego i dolnego jazu;
- 11) stopień wodny Mylof:
- w 2014 r. wykonać szczegółową ocenę stanu technicznego całego systemu odwadniającego wraz z kontrolnym pomiarem objętości przepływu w elementach systemu odwadniającego, pomiarami rzeczywistej prędkości filtracji oraz badaniami zagęszczenia gruntu;
  - rozpoznać warunki hydrogeologiczne pod zasypaną konstrukcją denną starego przelewu (kaskada i bystrze) z jednoczesną instalacją w przekroju P II co najmniej czterech dodatkowych głębszych piezometrów dla kontroli filtracji pod tym przelewem;
  - naprawić miejscowe uszkodzenia powierzchni betonowych jazu WKB;
  - przeprowadzić szczegółową inwentaryzację techniczną konstrukcji bystrza przelewu głównego dla określenia technologii i zakresu przyszłych prac

remontowych – prace remontowe powinny obejmować modernizację sieci reperów do pomiarów przemieszczeń poziomych (szczelinomierzy).

(dowód: akta kontroli str. 316-471, 778-798)

Do 22.05.2015 r. RZGW nie wykonało zaleceń OTKZ dotyczących:

- śluzy Przegalina Południowa, ponieważ nie zastabilizowano szczelinomierza nr 101, gdyż – jak wynika z wyjaśnień Kierownika Nadzoru Wodnego Przegalina RZGW – urządzenie to jest stabilizowane tylko w trakcie pomiarów wykonywanych przez OTKZ i dalej przenoszone jest na inne stanowiska;
- śluzy Przegalina Północna, ponieważ nie wykonano remontu powłoki antykorozyjnej wrót śluzy (w opracowaniu była dokumentacja projektowa, która uwzględnia ten remont – planowane rozpoczęcie w 2016 r.), nie zainstalowano na koronie ściany komory dodatkowych 12 reperów kontrolowanych i nie odtworzono dwóch reperów ziemnych na obwałowaniu, co planuje się po zakończeniu ww. remontu oraz nie zasklepiono pęknięć w parapecie ściany prawej komory;
- stopnia wodnego Gdańska Głowa, gdyż nie założono szczelinomierza w lewej ścianie przyczółka wrót przeciwpowodziowych, co planuje się wykonać w trakcie kolejnej oceny OTKZ (II połowa 2015 r.);
- stopnia wodnego Biała Góra, ponieważ nie założono szczelinomierza na pęknięciu w południowej ścianie głowy górnej (przewiduje się jego założenie w czasie następnej oceny OTKZ) i nie wykonano modernizacji (elektryfikacji) mechanizmów ruchu wrót śluzy, którą zgłoszono do dofinansowania w ramach POIŚ;
- stopnia wodnego Kamienna Grodza, gdyż nie uzupełniono ubytku ciosów kamiennych na ścianie kanału młyńskiego oraz ubytków okładziny filara po stronie wody górnej, nie zastabilizowano dodatkowych trzech reperów odniesienia (planowane na 2016 r.), a ponadto nie wykonano wskazania OTKZ w zakresie rewitalizacji stopnia wodnego z uwagi na znaczne wartości zabytkowe budowli awanportu górnego (nie mają one znaczenia hydrotechnicznego);
- jazu Farny: rozpoczęto, ale nie zakończono remontu jazu, w tym remontu ubezpieczeń brzegu lewego stanowiska górnego (szczegółowy opis tych ustaleń w pkt 3.3 wystąpienia pokontrolnego);
- jazu Ulgowy, gdyż nie zakończono odnawiania części powłok antykorozyjnych elementów stalowych jazu oraz nie zlikwidowano wyboju na stanowisku górnym (ujęto w planie robót na 2015 r. – II połowa roku);
- śluzy miejskiej nr 2 w Bydgoszczy, ponieważ trwał remont tego obiektu (m.in. naprawa systemu odpowietrzania kanałów obiegowych, usunięcie ognisk korozji elementów stalowych i drewnianych), którego zakończenie planowano do 30.09.2015 r.;
- śluzy Czersko Polskie, gdyż nie naprawiono uszkodzeń powierzchni betonów i ich warstw ochronnych, nie uszczelniono pęknięć, zarysowań i miejsc wycieków – ujęto w planie robót na 2015 r. (II połowa roku) oraz nie wymieniono materiału uszczelniającego na dylatacjach, szczególnie na murach oporowych wody dolnej – uwzględniono w ww. planie robót. Ponadto Kierownik Wydziału Utrzymania Wód i Urządzeń Wodnych RZGW wyjaśniła m.in., że powyższe uszkodzenia nie wpływały bezpośrednio na bezpieczeństwo obiektu i jego użytkowników i nie były zadaniami pilnymi;
- jazu Czersko Polskie (walcowy) wraz z elektrownią wodną, ponieważ nie wzmocniono sieci reperów odniesienia poprzez stabilizację czterech nowych (wierconych) reperów odniesienia oraz nie naprawiono i nie odnowiono nadmiernie zużytych (złuszczone lub z ubytkami) antykorozyjnych powłok malarskich na barierkach roboczych pomostów jazu. Kierownik Wydziału

Utrzymania Wód i Urządzeń Wodnych RZGW wyjaśniła m.in., że istniejąca sieć reperów nie wykazywała ponadnormatywnych odchyień. W rejonie jazu znajdowało się już sześć reperów. W związku z tym trudno uznać instalację czterech nowych reperów za sprawę pilną. Ponadto wyjaśniła, iż dotychczasową praktyką było zakładanie rozszerzeń sieci przez OTKZ oraz, że RZGW wystąpi do OTKZ w sprawie uzasadnienia do wykonania dodatkowych reperów albo wykonania rozszerzenia sieci lub uszczegółowienia tego zalecenia (lokalizacja reperów, konstrukcja, długość wiercenia). W sprawie barierek pomostów jazu Kierownik ww. Wydziału wyjaśniła, iż siłami własnymi wykonano w 2014 r. oczyszczenia i malowania części elementów stalowych barierek, gdyż ograniczone możliwości pracowników RZGW nie pozwoliły zakończyć tych prac w tym roku. Ponadto wyjaśniła, że dokończenie konserwacji barierek przewidziano na przełom czerwca i lipca 2015 r.;

- stopnia wodnego Mylof, gdyż nie rozpoznano warunków hydrogeologicznych pod zasypaną konstrukcją denną starego przelewu (kaskada i bystrze) z jednoczesną instalacją w przekroju P II co najmniej czterech dodatkowych głębszych piezometrów dla kontroli filtracji pod tym przelewem, co uwzględniono w planie robót na 2015 r. (II połowa roku) oraz nie naprawiono miejscowych uszkodzeń powierzchni betonowych jazu WKB. Z wyjaśnień Kierownika Wydziału Utrzymania Wód i Urządzeń Wodnych RZGW w sprawie niewykonania powyższych zaleceń wynikało m.in., że OTKZ podjął próbę wykonania piezometrów (zasadą jest, iż w trakcie wykonywania piezometrów pobiera się próbki gruntu do badania), która nie powiodła się ze względu na niewystarczający sprzęt. RZGW planuje wykonać rozszerzenie sieci piezometrycznej w II połowie 2015 r. wraz z remontem дренаżu. Ponadto wyjaśniła, że w ocenie OTKZ nie określono terminu naprawienia uszkodzeń powierzchni betonowych jazu WKB, a zgodnie z zaleceniami po kontroli okresowej tego obiektu w 2013 r. remont ten należy wykonać w ciągu pięciu lat, tj. do 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 271-274, 433-434, 778-815, 858-861, 897-901)

Pozostałe zalecenia zostały wykonane. W wyniku ich realizacji m.in. zabezpieczono budowlę przed nadmierną degradacją oraz uzyskano dodatkowe informacje o ich stanie i lepszą znajomość procesów (m.in. odkształceń) zachodzących w budowlach piętrzących.

Na realizację zaleceń OTKZ poniesiono wydatki w kwocie ogółem 892,1 tys. zł²⁴, które sfinansowano środkami budżetu państwa (336,1 tys. zł) i NFOŚiGW (556,0 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 433-434, 778-815, 1056-1118)

3.3. WINB w Bydgoszczy decyzją z 16.04.2014 r. nakazał RZGW wykonanie w trybie natychmiastowym robót budowlanych mających na celu usunięcie nieodpowiedniego stanu technicznego odcinka 2L muru oporowego ubezpieczenia linii brzegowej długości około 31 m, zlokalizowanego na lewym brzegu rzeki, przylegającego do górnego stanowiska jazu Farny w sposób określony w dokumentacji projektowej pn. „Przebudowa Jazu Farnego w Bydgoszczy” z grudnia 2013 r., polegający na: demontażu górnej części zniszczonego muru oporowego na wysokości około 170 cm, wykonaniu mikropali w osi istniejącego muru oporowego celem wzmocnienia i wyeliminowania zjawiska filtracji i odbudowania muru oporowego w konstrukcji żelbetowej.

²⁴ W tym 260,1 tys. zł dotyczyło również realizacji zaleceń po kontrolach okresowych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego, przeprowadzonych przez pracowników RZGW.

W dniu 23.04.2014 r. Wojewoda Kujawsko-Pomorski wydał decyzję zatwierdzającą projekt budowlany i udzielił pozwolenia na budowę. W dniu 10.06.2014 r. RZGW ogłosił przetarg nieograniczony na przebudowę jazu, 18.08.2014 r. podpisał umowę z wykonawcą, któremu w dniu 22.08.2014 r. przekazał plac budowy. Po tej dacie sprawujący nadzór nad budową przedstawiciele RZGW stwierdzali brak postępu robót budowlanych i wielokrotnie wzywali wykonawcę do realizacji umowy. Na skutek komplikacji związanych z brakiem zgody właściciela działki przyległej do gruntów Skarbu Państwa na wykonanie niezbędnych prac RZGW wystąpił do WINB w Bydgoszczy o zmianę decyzji z 16.04.2014 r.

Decyzją z 23.02.2015 r. WINB w Bydgoszczy uchylił ww. decyzję, jednocześnie nakazując m.in. RZGW wykonanie w trybie natychmiastowym powyższych robót budowlanych w sposób określony w projekcie budowlanym pn. „Opinia techniczna wraz z projektem technologicznym zabezpieczenia istniejącego umocnienia brzegowego Jazu Farnego w Bydgoszczy – odcinki 1L i 2L (wg Projektu Budowlanego)” z grudnia 2014 r., polegający na: wykonaniu umocnień brzegowych w postaci ścianek szczelnych typu Z oraz zwieńczeniu ścianek szczelnych oczepami żelbetowymi wyposażonymi we wnęki umożliwiające wykonanie okładzin kamiennych.

Wykonawca, mimo deklaracji przystąpienia do robót wykonywanych według projektu budowlanego z grudnia 2014 r., nie przystąpił do nich. Ostatecznie wykonano inwentaryzację robót i odebrano plac budowy. RZGW w dniu 14.05.2015 r. wystąpił do gwaranta z żądaniem zapłaty odszkodowania z zabezpieczenia należytego wykonania umowy.

W dniu 20.05.2015 r. RZGW udzieliło zamówienia (w trybie negocjacji bez ogłoszenia) na wykonanie prac objętych decyzją WINB w Bydgoszczy, w dniu 22.05.2015 r. przekazało wykonawcy plac budowy, a na wykonanie robót w pozostałym zakresie ogłosił w dniu 12.05.2015 r. przetarg nieograniczony.

(dowód: akta kontroli str. 302-305, 919-924, 926-1050)

WINB w Bydgoszczy nie podejmował wobec RZGW działań w związku z niewykonaniem decyzji z 16.04.2014 r. (do czasu jej uchylecia).

Zastępca Dyrektora RZGW ds. Technicznych i Inwestycji wyjaśnił m.in., że w dniach 13.10.2014 r. i 16.01.2015 r. odbyły się spotkania przedstawicieli RZGW, WINB w Bydgoszczy i Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, na których informowano te organy o sytuacji i ustalano dalszy tok postępowania.

(dowód: akta kontroli str. 919-924)

3.4. Do czasu zakończenia kontroli NIK, OTKZ i WINB w Bydgoszczy nie przeprowadzili w RZGW kontroli sprawdzającej realizację zaleceń i decyzji wydanych w latach 2013-2014, dotyczących budowli piętrzących.

(dowód: akta kontroli str. 865-866)

3.5. Wykonanie zaleceń pokontrolnych lub decyzji wydanych w wyniku kontroli utrzymania budowli piętrzących nie było w latach 2013-2014 przedmiotem audytu wewnętrznego w RZGW.

(dowód: akta kontroli str. 772-775, 862-864)

Ustalone
nieprawidłowości

Do czasu kontroli NIK nie wykonano następujących zaleceń zawartych w ocenach OTKZ z listopada 2014 r., dotyczących stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa budowli piętrzących:

- nie zasklepieno szczelin (pęknięć) w parapecie ściany prawej komory śluzy Przegalina Północna, umożliwiających penetrację wody opadowej w głąb

konstrukcji ściany. Prace te zostały wykonane w trakcie kontroli NIK w dniu 02.06.2015 r. (zasklepiono szczeliny);

- nie uzupełniono ubytku ciosów kamiennych na ścianie kanału młyńskiego²⁵ oraz ubytków okładziny filara po stronie wody górnej stopnia wodnego Kamienna Grodza.

(dowód: akta kontroli str. 332-344, 374-386, 778-798, 802-815)

Kierownik Nadzoru Wodnego Przegalina²⁶ wyjaśnił m.in.:

- w sprawie niezasklepienia szczelin w parapecie ściany prawej komory śluzy Przegalina Północna, iż w natłoku wielu obowiązków umknęło to jego uwadze;
- w sprawie nieuzupełnienia ubytku ciosów kamiennych w ścianie kanału młyńskiego oraz ubytków okładziny filara po stronie wody górnej na stopniu wodnym Kamienna Grodza, że pierwotnie zakładano, iż ubytki ciosów kamiennych uzupełni Zarząd Dróg i Zieleni w Gdańsku w ramach planowanego przez nich remontu murku, czego nie wykonał. Ponadto wyjaśnił, że jeśli ww. Zarząd Dróg do końca lipca nie uzupełni ubytków ciosów kamiennych, to prace te wykona we własnym zakresie w sierpniu 2015 r., a ubytki okładzin filara uzupełni razem z ubytkami ciosów kamiennych.

Zdaniem NIK, niewykonanie zaleceń OTKZ zwiększa ryzyko pogorszenia się stanu technicznego budowli piętrzących.

(dowód: akta kontroli str. 816-857)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo nie pełnej realizacji zaleceń OTKZ, działania Dyrektora RZGW w celu poprawy stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa budowli piętrzących.

4. Utrzymywanie budowli piętrzących oraz ich stan techniczny

Opis stanu faktycznego

4.1. W latach 2013-2014 w RZGW nie opracowywano odrębnych programów realizacji zadań związanych z utrzymywaniem wód lub urządzeń wodnych, obejmujących budowle piętrzące, oraz poprawą ich stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa. Zadania w tym zakresie były uwzględnione w rocznych planach działalności Dyrektora RZGW oraz w dokumentach wewnętrznych zatwierdzanych przez Zastępcę Dyrektora RZGW ds. Technicznych i Inwestycji, tzw. planach robót na dany rok.

(dowód: akta kontroli str. 100-115, 122-139, 772-775, 874-896)

4.2. W latach objętych kontrolą planowano realizację następujących przedsięwzięć (zadań) dotyczących utrzymania lub poprawy stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa budowli piętrzących klasy I i II, tj.:

- śluzy Przegalina Południowa: opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy obiektu (lata 2013-2015) oraz wymianę uszczelnień gumowych wrót śluzy (2013 r.);
- śluzy Przegalina Północna: opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy obiektu (lata 2013-2015);
- stopnia wodnego Gdańska Głowa: odwodnienie głowy górnej, likwidację nieszczelności zbiornika wypornościowego skrzydła wrót prawych górnych,

²⁵ W ocenie OTKZ z 2014 r. zapisano, że fakt braku kilku płyt w okładzinie kamiennej lewej ściany kanału młyńskiego na odcinku pod mostem drogowym sygnalizowano w okresowych ocenach OTKZ z 2008 r., 2010 r. i 2012 r.

²⁶ Według zakresu obowiązków z 31.08.2012 r., odpowiedzialny m.in. za organizowanie i nadzorowanie prac podległych pracownikom dla usunięcia uszkodzeń i konserwacji budowli regulacyjnych i hydrotechnicznych. Zgodnie ze szczegółowym zakresem działania Zarządu Zlewni Żuław i Rzek Przymorza Wschodniego z siedzibą w Tczewie z 2013 r. do zadań Nadzoru Wodnego Przegalina należało m.in. prowadzenie prawidłowej eksploatacji budowli regulacyjnych, w tym drobnych napraw, przygotowywanie planu robót nadzoru wodnego.

remont i regulację mechanizmu zamknięć kanałów obiegowych głowy górnej, modernizację ramy wsporczej stanowiska otwierania wrót śluzy (cztery szt.), przeróbkę mechanizmów otwierania mostu obrotowego (2014 r.) oraz wykonanie szandorów kanału obiegowego śluzy (2013 r.);

- stopnia wodnego Biała Góra: założenie monitoringu wizyjnego (2013-2014);
- jazu Farny: przebudowę obiektu wraz z dokumentacją (lata 2013-2015);
- jazu Ulgowy: remont skrzydełek górnych (2013 r.) – zadanie wykonane przez administratora mostu, tj. Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej w Bydgoszczy, który przebiega nad jazem;
- śluzy miejska nr 2 w Bydgoszczy: przebudowę obiektu wraz z dokumentacją (lata 2013-2015);
- śluzy Czersko Polskie: przegląd układów hydraulicznych napędu wrót i zasuw głowy dolnej, termoizolację i remont dachu sterowni śluzy (2013 r.), modernizację oczyszczalni ścieków budynku nadzoru i sterowni śluzy (2014 r.) oraz dokumentację projektową zabezpieczenia osuwisk (lata 2012-2013);
- jazu Czersko Polskie (walcowy) wraz z elektrownią wodną: konserwację stalowej konstrukcji walca, wymianę regulatora wzbudzenia oraz wykonanie szandorów i klinów dla elektrowni wodnej (2013 r.);
- śluzy Brdyujście: zabezpieczenie obiektu wyłączzonego z eksploatacji wraz z dokumentacją (lata 2013-2015);
- stopnia wodnego Mylof: remont betonów elektrowni i jazu głównego (lata 2014-2015), likwidację wysięków – dokumentacja projektowa wraz z opinią, przegląd i remont/konserwację turbozespołów elektrowni (2014 r.).

Na realizację powyższych zadań w 2013 r. planowano wydatki w wysokości ogółem 7.706,4 tys. zł (406,4 tys. zł – budżet państwa i 7.300,0 tys. zł – NFOŚiGW), a w 2014 r. – 18.456,8 tys. zł (1.217,6 tys. zł – budżet państwa, 16.439,2 tys. zł – NFOŚiGW i 800,0 tys. zł – WFOŚiGW w Gdańsku). Zrealizowano wydatki w wysokości odpowiednio 223,7 tys. zł (3% planu) i 8.961,3 tys. zł (49%).

Niewykonanie planów wydatków wynikało przede wszystkim z przeniesienia na kolejne lata – odpowiednio 2014 i 2015, z przyczyn opisanych w pkt 3.3 i 4.3 wystąpienia pokontrolnego, wydatków finansowanych z NFOŚiGW, dotyczących przebudowy jazu Farny i śluzy miejskiej nr 2 w Bydgoszczy (7.100 tys. zł z 2013 r. na 2014 r. i 9.058,4 tys. zł z 2014 r. na 2015 r.).

(dowód: akta kontroli str. 100-117, 122-140, 867-896, 1056-1118)

Ponadto wykonano nieplanowane zadania na:

- stopniu wodnym Biała Góra: usunięto awarię – wymiana dwóch łańcuchów na zasuwie nr 3 i awarie zasuw nr 2 i 5 na jazie, oczyszczono kraty i przedpole jazu z naniesionych przez wodę śmieci;
- śluzie miejskiej nr 2 w Bydgoszczy: usunięto awarię górnych wrót;
- jazie Czersko Polskie (walcowy): usunięto awarię – pęknięcie zaczepu łańcucha zamknięcia.

Na powyższe zadania poniesiono wydatki w kwocie 145,8 tys. zł (środki budżetu państwa).

(dowód: akta kontroli str. 100-117, 122-140, 867-896, 1056-1118)

Kierownik Wydziału Utrzymania Wód i Urządzeń Wodnych RZGW wyjaśniła, że kolejność realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód lub urządzeń wodnych, obejmujących budowlę piętrzące, oraz poprawą ich stanu technicznego i bezpieczeństwa wynikała z szeregu czynników. Priorytetami przy zlecaniu kolejnych robót było:

- usuwanie awarii, w tym w szczególności awarii budowli piętrzących (powodujących wyłączenie śluz z eksploatacji, niemożność operowania zamknięciami jazu, itp.);
- utrzymanie budowli piętrzących o znaczeniu przeciwpowodziowym w dobrym, a przynajmniej zadowalającym stanie technicznym;
- utrzymanie lodolamaczy w stanie umożliwiającym ich wykorzystanie do prowadzenia akcji lodowej;
- możliwie wczesne zlecenie dokumentacji i robót, których wykonanie wymaga długiego okresu czasu oraz robót, które ze względów przyrodniczych wymagają wykonania w określonym czasie.

Przy planowaniu zadań uwzględniano priorytet wykonania prac naprawczych budowli piętrzących o stanie technicznym i stanie bezpieczeństwa niższych niż – odpowiednio – dobry i nie zagrażający.

(dowód: akta kontroli str. 171-277, 302-305, 312-470, 865-896)

4.3. Do 27.05.2015 r. nie została zakończona realizacja następujących zadań:

- opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy śluz Przegalina Południowa i Północna – planowane zakończenie do 30.06.2015 r.;
- przebudowa jazu Farny – planowane zakończenie: remontu umocnienia brzegowego odcinka 2L – do 30.06.2015 r., a w pozostałym zakresie do 30.10.2015 r.;
- przebudowa śluzy miejskiej nr 2 – planowane zakończenie do 30.09.2015 r.;
- remont betonów elektrowni i jazu głównego stopnia wodnego Myłof – planowane zakończenie do 30.10.2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 870, 1023-1036, 1040-1050)

Niektóre z planowanych zadań realizowane były w terminach późniejszych, niż zakładano:

- założenie monitoringu wizyjnego na stopniu wodnym Biała Góra, którego rozpoczęcie planowano na 2013 r., a faktycznie rozpoczęto (i zakończono) jego wykonanie w 2014 r.;
- przebudowa jazu Farny, której rozpoczęcie zaplanowano na 2013 r., a faktycznie rozpoczęto w 2014 r.;
- remont skrzydełek górnych jazu Ulgowego, którego rozpoczęcie i zakończenie planowano na 2013 r., a wykonano w 2014 r.;
- przebudowa śluzy miejskiej nr 2 w Bydgoszczy, której rozpoczęcie zaplanowano na 2013 r., a faktycznie rozpoczęto w 2014 r.;
- przegląd układów hydraulicznych napędów wrót i zasuw głowy dolnej oraz termoizolacja i remont dachu sterowni śluzy Czersko Polskie, których rozpoczęcie i zakończenie zaplanowano na 2013 r., a wykonano w 2014 r.

Zastępca Dyrektora RZGW ds. Technicznych i Inwestycji wyjaśnił m.in., że przyczynami powyższych opóźnień były przedłużające się procedury w uzyskiwaniu niezbędnych uzgodnień dokumentacji projektowej, a w konsekwencji przeciągający się termin uzyskania pozwoleń na budowę (jaz Farny i śluza miejska nr 2), podjęcie w 2012 r. działań, by remont skrzydełek przyczółków jazu Ulgowego wykonał administrator mostu, który przystąpił do jego remontu w 2014 r., a w przypadku śluzy Czersko Polskie – ww. przedsięwzięcia, choć potrzebne, nie były zadaniami, których wykonanie było konieczne w 2013 r.

Kierownik Wydziału Utrzymania Wód i Urządzeń Wodnych RZGW wyjaśniła, że przyczyną rozpoczęcia w 2014 r. wykonania monitoringu na stopniu wodnym Biała Góra były problemy z uzyskaniem zasięgu w tej lokalizacji i konieczność zmiany

operatora, za pomocą którego przesyła się dane z monitoringu do nadzoru wodnego i zarządu zlewni.

(dowód: akta kontroli str. 799, 865-873, 919-925)

4.4. Zastępca Dyrektora RZGW ds. Technicznych i Inwestycji wyjaśnił m.in., że w trakcie roku niejednokrotnie zachodzą zmiany w planie robót spowodowane usuwaniem skutków powodzi (np. interwencjami dotyczącymi erozji bocznej brzegu rzeki), usuwaniem awarii na obiektach. Są to zadania nieplanowane i nie zawsze wystarcza na nie rezerwa czasu przeznaczona na ich realizację. W takich sytuacjach przekłada się planowane wcześniej, a mniej pilne, prace na następny rok. Ponadto Dyrektor RZGW prowadzi politykę, aby przy braku bezwzględnej konieczności natychmiastowego wykonania robót utrzymaniowych i przewidywanym w najbliższej przyszłości remoncie kapitalnym, bądź przebudowie obiektu, zalecane prace wykonywać w ramach przyszłych działań. Na przykład na śluzie Przegalina Północna, gdzie mniej pilne prace – konserwacja wrót, przewiduje się wykonać w ramach jej przebudowy. Wykonano natomiast prace pilne, jak oczyszczenie skarp awanportów z roślinności oraz zabezpieczenie parapetów komory śluzy Przegalina Południowa.

(dowód: akta kontroli str. 919-924)

4.5. Wydatki na utrzymanie budowli piętrzących RZGW w latach 2013 i 2014 wyniosły ogółem 9.330,8 tys. zł. Zostały sfinansowane ze środków: budżetu państwa (1.374,8 tys. zł), NFOŚiGW (7.757,3 tys. zł) i WFOŚiGW w Gdańsku (198,7 tys. zł).

Według wyjaśnień Zastępcy Dyrektora RZGW ds. Technicznych i Inwestycji, środki finansowe jakimi dysponował w ww. latach Dyrektor RZGW pokrywały wydatki na niezbędne prace utrzymaniowe budowli piętrzących klasy I i II, z wyjątkiem śluzy Czersko Polskie, której koszt zabezpieczenia skarp w awanporcie dolnym, według opracowanej w 2013 r. dokumentacji technicznej, wynosi 1.890 tys. zł.

W kwietniu 2015 r. RZGW złożył wniosek do WFOŚiGW w Toruniu o udzielenie dofinansowania w 2016 r. realizacji powyższego zadania, a w maju został poinformowany o braku możliwości (ograniczone środki finansowe) otrzymania środków na ten cel.

(dowód: akta kontroli str. 871-873, 1051-1054, 1056-1118)

4.6. W celu pozyskania dodatkowych środków finansowych na pokrycie wydatków na wykonanie prac utrzymaniowych budowli piętrzących i zapewnienie bezpiecznego ich użytkowania Dyrektor RZGW podjął m.in. następujące działania:

- do listy projektów wodnych śródlądowych wskazanych do umieszczenia w projekcie dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu 2020 zgłoszono Ministerstwu Infrastruktury w 2011 r.:
  - a) w ramach zadania „Modernizacja śluz żeglugowych na drodze wodnej Nogatu, Szkarpawy i Martwej Wisły”: elektryfikację śluzy Biała Góra, budowę stanowisk cumowniczych na śluzach: Biała Góra, Przegalina i Gdańska Głowa, elektryfikację mostu zwodzonego nad śluzą Gdańska Głowa i automatyzację wrót śluzowych na śluzie Przegalina Południowa (planowany okres realizacji do 2020 r.);
  - b) w ramach zadania „Rewitalizacja Brdy skanalizowanej wraz z przebudową obiektów Bydgoskiego Węzła Wodnego”: automatyzację urządzeń jazu Ulgowego, zabudowę osuwiska w awanporcie dolnym śluzy Czersko Polskie i odbudowę części stalowych jazu walcowego (planowany okres realizacji do 2020 r.);
- do POIŚ zgłoszono m.in. projekt „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – etap II – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku” obejmujący przebudowę śluz Przegalina oraz budowę nowych wrót

- przeciwsztormowych i przeciwpowodziowych m.in. stopni wodnych: Gdańskiej Głowy, Białej Góry i Kamiennej Grodzy;
- wystąpiono do WFOŚiGW w Gdańsku o środki na remont betonów jazu głównego oraz elektrowni wodnej Mylof.

(dowód: akta kontroli str. 772-775, 902-918)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie planowanie i realizację zadań związanych z utrzymaniem budowli piętrzących oraz poprawą ich stanu technicznego.

IV. Wniosek

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁷, wnosi o:

- pełną realizację przyjętych przez RZGW do wykonania zaleceń pokontrolnych zawartych w okresowych ocenach OTKZ, dotyczących stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa budowli piętrzących.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 12 czerwca 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Kontroler
Krystian Kułaga
doradca ekonomiczny

Dyrektor

.....
podpis

.....
podpis

²⁷ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.